

سرانجام وعده‌های استاندار آذربایجان شرقی

محمدرضا پورمحمدی، استاندار آذربایجان شرقی به سؤالاتی درباره طرح‌های باقیمانده در سال پایانی دولت دوازدهم توضیح داد. به گزارش اعتدال پرس (اعتدال آذربایجان)، کلمه قطب برای مردم آذربایجان شرقی، مفاهیم زیادی دارد، قطب صنعت و مواد غذایی همچون لبنیات، خشکبار، شیرینی و شکلات، قطب کشاورزی، قطب گردشگری، قطب شیشه و... که تمامی ندارد. اما سال‌هاست که محرومیت هم‌نشین مردمش در شهرستان‌های چالدران، ورزقان، اهر، کلیبر، هشترود، هریس و میانه شده که در مقابل شهرستان‌های تبریز، شبستر، عجبشیر، اسکو، بناب، مراغه و مرند از خدمات کمتری برخوردارند. شهرهایی که برخی مناطق و روستاهای آن حتی از داشتن راه‌های مناسب هم محروم هستند و مردمش ترجیح می‌دهند رنج غربت در برخی کلانشهرهای کشور و حاشیه‌نشینی در مرکز استان را به جان بخرند. ۱۳۰۰ آخرین ماه‌هایش را پشت سر می‌گذارد اما هنوز در یکی از سرسبزترین مناطق غربی کشور شهرهایی هستند که در حصار محرومیت مانده‌اند. چاراویماق را می‌گوییم که زمستان‌هایش بدون راه ورودی و خروجی است و هنوز پای برق، جاده، خانه بهداشت و... به روستاهای محرومش نرسیده است. شهرستانی که تا همین امروز وعده‌های بسیار به خود دیده اما به سرانجام نرسیده است! و البته مردم ورزقان و ملکان که در زمستان اسیر راه‌های نامناسب روستایی هستند.

قرار بود با حضور استاندار کنونی بسیاری از مشکلات و محرومیت‌های آذربایجان شرقی حل شود، اما در کنار محقق شدن برخی پروژه‌های چند ده ساله، بسیاری از محرومیت‌ها همچنان به قوت خود باقی است. البته شاید بی‌انصافی باشد اگر نگوییم که محمدرضا پورمحمدی در ۲۰ ماه حضورش در راس مدیریت استان، زمان کافی برای به سرانجام رساندن بسیاری از طرح‌های محرومیت‌زدایی را نداشته است و تمرکزش را بر توسعه طرح‌های معدنی و راهسازی گذاشته و تا پایان سال چندین طرح راه درون و برون استانی در آذربایجان شرقی افتتاح خواهد شد. اما دلمان می‌خواست که توجه استانداری تحت مدیریت او بر رفع توسعه یافتگی شهرستان‌های محروم، مشکلات معیشتی طبقه کارگر، خالی شدن روستاها از سکنه و تلاش برای محرومیت‌ها می‌بود. تلاش کردیم درباره تمام این موانع و شاید طرح‌های محرومیت‌زدایی که ممکن است در

ماه‌های آتی انجام شود با استاندار آذربایجان شرقی صحبت کنیم اما گفت‌وگوی ما به دلیل زمان کم تنها به بررسی وعده‌های مطرح شده‌اش در شروع کار و پیگیری برخی پروژه‌های بزرگ و حیاتی استان محدود شد. صحبت‌هایش را در ادامه بخوانید.

در ابتدای حضورتان در استانداری وعده دادید که فعالیت کارخانه ذوب مس در سونگون، بهره‌برداری از نفلین سینیت سراب و ایجاد قطب سوم خودرو را برای توسعه اشتغال رقم می‌زنید، اما هنوز شاهد بهره‌برداری از آنها نیستیم، دلیلش چیست؟

اقدامات صورت‌گرفته در مورد این طرح‌ها را به صورت جداگانه توضیح می‌دهم، اما ذکر یک نکته ضروری است: فعالیت‌های صورت‌گرفته در این باره به گونه‌ای است که نبود من یا مسئولان دولت فعلی در راس کار نمی‌تواند مانع از محقق شدن آنها شود. درباره اولین طرح یعنی کارخانه‌های ذوب و پالایش مجتمع مس سونگون و تکمیل فرایند ذوب مس به مراحل بسیار خوبی رسیده‌ایم. اقدامات زیربنایی لازم در این زمینه اجرایی شده و تکمیل فرایند ذوب مس در استان در مرحله برگشت‌ناپذیری قرار دارد. با تداوم همین روند در ۲ سال آینده تمام فرایندهای استخراج تا ذوب مس در استان انجام خواهد شد که مهم‌ترین مشکل یعنی خام‌فروشی این ماده را برطرف خواهد کرد. از سوی دیگر، ایجاد شهرک تخصصی - صنعتی مس در سونگون هم ده‌ها هزار شغل ایجاد می‌کند که یکی از اقدامات ماندگار و بزرگ ۲۰ ماه گذشته است و نتایج آن نه تنها استان، بلکه کشور را هم متنفع می‌کند.

با مخالفت‌هایی که از داخل و خارج استان برای اجرای این طرح وجود داشت چه کردید؟

یکی از مخالفت‌های جدی، مربوط به موضوعات زیست‌محیطی بود. طرفداران محیط زیست در استان معتقد بودند این کارخانه می‌تواند آسیب‌های جدی به محیط زیست بزند. اما اکنون با استفاده از تجهیزات پیشرفته حتی می‌توان در قلب شهرها هم صنایع را ایجاد کرد. در فرایند ذوب مس در سونگون نیز از این فناوری‌های مدرن استفاده می‌کنیم. موضوع دوم انحصارطلبی‌های خارج از استان بود که مایل بودند تکمیل فرایند مس فقط در یک نقطه از کشور صورت بگیرد. با رایزنی‌های گسترده، توانستیم این انحصار را بشکنیم. اکنون با تغییر استاندار و حتی دولت هم این فرایند برگشت‌ناپذیر خواهد بود و خام‌فروشی دیگر بلای جان مس سونگون نمی‌شود. برای درک عظمت کارخانه ذوب مس در استان، ذکر این نکته لازم است که ۱۴ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری

می‌شود و باید ۴۵۰ هزارتن کنسانتره فراهم شود تا فرایند ذوب صورت بگیرد.

برگردیم به دومین طرح و سردرگمی ۲۵ ساله نفلین سینیت سراب. این‌که آیا مردم این شهرستان و حتی استان می‌توانند در دوره مدیریت شما و پایان دوره کاری دولت به رفع شدن مشکلات این واحد معدنی امیدوار باشند؟

اشتغالزایی ۱۵ هزار نفره این مجموعه بزرگ یکی از بهترین مزیت‌های آن است و البته این واحد معدنی می‌تواند سالانه از خروج میلیارها دلار ارز از کشور برای واردات پودر آلومینا جلوگیری کند. با پیگیری‌های رئیس‌جمهوری و مسئولان کشوری، این طرح در مسیر خوبی قرار گرفته است. سال گذشته، طرح به پیمانکار جدید سپرده شد و پیمانکار با سرعت در حال اجرای پروژه است. البته برای توسعه معادن استان با کارشکنی برخی افراد به بهانه دلسوزی برای محیط زیست مواجه هستیم. در ابتدا بهانه‌هایی هم برای متوقف کردن کار مطرح می‌شد از جمله فقدان توجیه اقتصادی یا برگزار نشدن مناقصه. با اجرای این طرح، کشورمان از واردات آلومینا بی‌نیاز می‌شود، اما جریان واردات آلومینا، راضی به آغاز به کار این طرح نبود و برخی افراد در دستگاه‌های مرکزی، پیش از آغاز عملیات اجرایی این پروژه، بحث فقدان توجیه اقتصادی آن را مطرح می‌کردند. در حال حاضر، از این بهانه‌ها عبور کرده‌ایم و امیدوارم شاهد بهره‌برداری از این مجموعه باشیم که سال‌ها متوقف شده بود یا حرکتی بسیار کند داشت. طبق زمان‌بندی، این پروژه تا ۳ سال آینده به بهره‌برداری می‌رسد. ۱۵۰ میلیارد تومان قرارداد جدید هم برای این طرح منعقد شده است. اما سومین قول شما برای تبدیل شدن آذربایجان شرقی به قطب سوم خودرو محقق نشد. چه مشکلاتی وجود داشت؟

این قطب سوم قرار بود طرحی بسیار بزرگ باشد و با راه‌اندازی آن خودرو جدید تولید شود. هدف‌گذاری ما در اجرای این طرح تولید انبوه خودروهای برقی با همکاری شرکت‌های بزرگ بین‌المللی بود که میسر نشد. البته سرمایه‌گذار در استان حضور پیدا کرد و مذاکراتی شد که فعلا به نتیجه نرسیده، اما می‌تواند جزو پروژه‌های اولویت‌دار در آینده باشد. البته با وجود زنجیره مناسب و مورد نیاز برای صنعت خودروسازی و استفاده بهینه از ظرفیت‌های صنعتی استان، تحقق این هدف دور از انتظار نیست.

محرومیت یکی از مهم‌ترین مشکلات شهرهای آذربایجان شرقی است و

کارشناسان متعقدند در صورت تمرکززدایی از مرکز استان توجه به اجرای برخی پروژه‌ها در شهرهای محروم بیشتر می‌شود؟ در این باره چه اقداماتی انجام شده یا قرار است اجرایی شود؟

نه تنها در برنامه‌ریزی‌های استانداری که مهم‌ترین برنامه دولت در آذربایجان شرقی توجه به توسعه محورهای مواصلاتی داخل استانی و خارج استانی بوده که راه رساندن توسعه به بسیاری از مناطق است. توسعه راه‌ها زمینه رفع محرومیت به صورت زیربنایی را فراهم می‌کند. از مهم‌ترین پروژه‌هایی که طی این مدت اهتمام جدی برای تکمیل آن داشتیم بزرگراه تبریز- مرند و تبریز - خواجه بود که تا پایان سال به ایستگاه پایانی می‌رسد. از سوی دیگر آذربایجان شرقی به دلیل موقعیت مرزی در همسایگی سه کشور خارجی قرار دارد اما به لحاظ برخورداری از مسیر ریلی در بن بست هستیم. شبکه ریلی ما باید هر چه سریعتر به شبکه ریلی بین‌المللی وصل شود این امر نه در استان ما که خواسته دیگر استان‌های شمالغربی هم هست. در این باره ۳۵ نماینده مجلس از استان‌های شمالغربی در نامه‌ای به رئیس جمهوری خواستار توجه به توسعه محورهای مواصلاتی این منطقه هستند که همسو با اقدامات ماست. درباره دیگر پروژه‌های راه استان هم قول بهره‌برداری از ۲ پروژه دیگر داده شده بود که به زودی محقق شود. ایستگاه راه‌آهن خاوران در تبریز و راه‌آهن تبریز- بستان‌آباد با اتمام چندین پل واقع در مسیر تا دهه فجر امسال به بهره‌برداری می‌رسد.

یکی از پروژه‌های راهی استان با وجود هزینه هنگفت هنوز تکمیل نشده است. آزادراه ۲۲ کیلومتری تبریز- سهند تاکنون ۱۰۰ میلیارد تومان هزینه داشته اما در مراحل پایانی همچنان با رکود مواجه است. در مقطعی خود شما هم نسبت به روند اجرایی عملیات عمرانی این پروژه اعتراض و عنوان کردید «تأمین مالی این پروژه از سوی وزارت راه و شهرسازی، با بهانه‌های سطحی معطل مانده و اجرای آن‌که به صورت مستقیم با زندگی ۱۴۰ هزار نفر ساکن شهر جدید سهند در ارتباط است، سهل گرفته شده است.»

در یک مقطع زمانی بخشی از بدنه اجرایی راه و شهرسازی و مدیران استانی حساسیت و ضرورت تکمیل شدن این طرح را درک نکرده بودند و همراهی خوبی با حرکت توسعه استان در این زمینه وجود نداشت. معتقدم موضوع راه نقش مهمی در توسعه اقتصادی و البته سلامت و امنیت مردم دارد و نباید پروژه‌های راهسازی به خاطر بوروکراسی اداری یا عدم همراهی افرادی که به حساسیت موضوع واقف نیستند،

بلا تکلیف بماند. اما با پیگیری‌های انجام شده در حال حاضر پروژه آزادراه تبریز- سهند در وضعیت خوبی قرار دارد و پیش از پایان سال جاری بهره‌برداری خواهد شد. پیشرفت این طرح ۹۰ درصد است و با مشارکت ۶۰ درصدی سرمایه‌گذار بخش خصوصی و ۴۰ درصدی دولت در کوتاه‌ترین زمان ممکن زیر بار ترافیک خواهد رفت. اتمام این پروژه یکی از مهم‌ترین مطالبات مردم منطقه است و البته از اولویتهای استانداری.

البته به جز پروژه‌های راه و صنعتی انتظار مردم از شما به عنوان یک مدیر دانشگاهی، توسعه مدیریت علم محور در استان است؟

زمان حضورم در سمت ریاست دانشگاه از شنیدن این‌که مراکز علمی ما عمل‌محور نیستند ناخرسند بودم. اما پس از حضورم در استانداری این موضوع برایم ملموس‌تر شد. موضوع مهاجرت و البته بیکاری نخبگان همچنین نبود مدیریت علمی در استان به یکی از چالش‌های مدیریتی این منطقه بدل شده است. بر این اساس تلاش کردیم تا شرکت‌های دانش‌بنیان توسعه پیدا کنند. تا حدودی هم موفقیت‌هایی کسب شده است. این شرکت‌ها از ۳۰ شرکت به ۱۵۰ شرکت افزایش پیدا کرده‌اند. البته احداث کارخانه نوآوران که در آن ایده‌های جدید فرصت تولد داشته باشند هم از اهدافی است که دنبال می‌کنیم و باید در استان ایجاد شود.

از ابتدای دوران حضورتان در استانداری بر توسعه اشتغال با محوریت نیروی انسانی و متخصص تاکید داشتید، اما شیوع کرونا در ماه‌های اخیر اشتغال‌های فعلی را هم متاثر کرده است. برای کمک به اشتغال چه برنامه‌هایی را می‌توان اجرایی کرد؟

۲۰ ماه از زمان حضورم در استانداری آذربایجان شرقی می‌گذرد و در این مدت ۲ سفر استانی از سوی رئیس جمهوری و هیات دولت را به استان شاهد بودیم. طرح‌های زیادی در این سفرها به بهره‌برداری رسید و در کنار آن بسیاری از پروژه‌های جدید هم کلنگ‌زنی شد. برخی طرح‌ها هم وجود دارد که هنوز تکمیل نشده‌اند و انتظار مردم این بود که در زمان وعده داده شده کامل شوند، اما باید تاکید کنم که هرگز قطار توسعه استان متوقف نبوده است. زمان کمی به پایان دوره کاری دولت دوازدهم مانده، اما برنامه‌ریزی ویژه‌ای برای اجرای ۶۸ پروژه مهم از جمله انتقال آب زاب به تبریز و دریاچه ارومیه و همچنین بهره‌برداری از قطار بستان‌آباد به تبریز داشته‌ایم. همچنین برنامه‌ریزی برای اجرای ۳ برنامه بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت انجام شده است. تکمیل فرایند ذوب‌مس و نفلین سینیت سراب می‌تواند

به عنوان یک هدف بلندمدت ده‌ها هزار شغل ایجاد کند اما در میان مدت به احداث شهرک صنایع دستی در اطراف تبریز از جمله قزلجه میدان همچنین احداث شهرک کیف و کفش تاکید داریم که می‌تواند اشتغال‌زایی در کوتاه مدت را هم رقم بزند. نکته مهم دیگر حفظ اشتغال کنونی در صنایع است که از کرونا آسیب دیده‌اند. در این زمینه با تزریق منابع و حمایت‌های مالیاتی برای حفظ اشتغال کنونی تلاش می‌کنیم. البته همان‌طور که خود شما گفتید یکی از مهم‌ترین نکات تمرکز دایی از مرکز استان است و تکمیل طرح‌ها در مناطق محروم. نیروگاه سیکل ترکیبی هریس در فاز اول و دوم، سد حاجیلار چای، سد شهریار، سد شهید مدنی، پیغام چای در کلبر و کنقان در بستان‌آباد از جمله پروژه‌های زیر ساختی هستند که می‌تواند زندگی اقتصادی و کشاورزی مردم را تحت تاثیر قرار دهد و منجر به توانمندسازی مناطق محروم استان شوند.

از توسعه و اشتغال صحبت کردید و باید به این نکته اشاره کنیم که گردشگری یکی از نقاط قوت آذربایجان شرقی است، اما پس از رویداد گردشگری «تبریز ۲۰۱۸» انتقادات زیادی به طرح‌های استان برای توسعه گردشگری که خود محرک مهم شکوفایی اقتصادی و اشتغال‌زایی است، مطرح شد، به گونه‌ای که شاید نتوان نمره قابل قبولی در این باره در نظر گرفت.

نمی‌شود گفت که در حوزه گردشگری موفق نبوده‌ایم. پیش از شیوع کرونا اقدامات خوبی برای احداث واحدهای بومگردی صورت گرفت. در کمتر از دو سال اخیر ۲۰۰ واحد بومگردی به واحدهای گردشگری استان اضافه شده است که با استقبال گردشگران داخلی و خارجی همراه بود. در بحث هتلداری و توسعه شرکت‌های گردشگری و توریسم سلامت هم توفیقات زیادی به دست آمد که اگر با بحران بیماری کرونا مواجه نمی‌شدیم در حال حاضر آمار اقدامات مناسب در حوزه گردشگری بسیار مناسب‌تر از گذشته بود. اما همه این موفقیت‌ها تحت‌الشعاع کرونا قرار گرفت. از سوی دیگر بر اساس اعلام اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری آذربایجان شرقی صنعت گردشگری استان با شیوع کرونا ۵۰۰ میلیارد تومان به صورت مستقیم خسارت دیده است که رقم زیادی است و باید در این زمینه حمایت‌های لازم از فعالان این حوزه انجام شود. همه فعالان بخش صنعت و خدمات در استان از کرونا آسیب دیده‌اند که تدابیری برای حمایت از آنها اندیشیده شده است. البته با بازگشایی مسیرهای داخل کشور طی چند روز اخیر ظرفیت اشغال تخت‌های هتل‌ها از صفر درصد به ۴۰ درصد رسیده که جای امیدواری است. شرکت‌های هواپیمایی هم با

ظرفیت کامل به خدمات‌دهی می‌پردازند و امیدواریم با بازگشایی همه مرزهای هوایی دوباره شاهد حضور گردشگران خارجی در استان باشیم. آذربایجان شرقی ۱۲۰۰ اثر ثبت شده ملی دارد و این مساله موقعیت طبیعی ممتاز استان به شمار می‌رود. به همین دلیل است که می‌توانیم امیدوار باشیم با برطرف شدن بحران کرونا و تداوم همان طرح‌های قبلی به اهداف تعیین شده در حوزه گردشگری دست پیدا کنیم.

دولت دوازدهم در سال پایانی کارش قرار دارد و مردم آذربایجان شرقی به مانند دیگر استان‌ها انتظار دارند وعده‌های اقتصادی بیش از سایر وعده‌های داده شده محقق شود. بیکاری و گرانی مهم‌ترین مشکلی بود که طی سال‌های اخیر حتی پیش از دولت یازدهم و دوازدهم امان مردم را برید و مهاجرت قابل توجهی را از روستا و شهرهای استان به تبریز، تهران و کرج رقم زد. با بحران کرونا هم این وضعیت حادث‌تر شد و شرایط را برای دولت و منتصبانش در استان‌ها سخت‌تر کرد. آنچه عملکرد دولت و نماینده‌اش در آذربایجان شرقی نشان می‌دهد، اولویت اجرای طرح‌های معدنی و راه طی ماه‌های آتی است که در صورت تحقق می‌تواند اشتغال‌زایی و خدمات‌رسانی را در مناطق محروم رقم بزند و حداقل رنگ محرومیت‌هایشان را کم‌رنگ کند.

پیش از شیوع کرونا اقدامات خوبی برای احداث واحدهای بومگردی صورت گرفت. در کمتر از دو سال اخیر ۲۰۰ واحد بومگردی به واحدهای گردشگری استان اضافه شده است که با استقبال گردشگران داخلی و خارجی همراه بود.

در یک مقطع زمانی بخشی از بدنه اجرایی راه و شهرسازی و مدیران استانی حساسیت و ضرورت تکمیل شدن آزادراه ۲۲ کیلومتری تبریز-سهند را درک نکرده بودند و همراهی خوبی با حرکت توسعه استان در این زمینه وجود نداشت.

هدف‌گذاری ما در اجرای طرح تولید انبوه خودروهای برقی با همکاری شرکت‌های بزرگ بین‌المللی بود که میسر نشد. البته سرمایه‌گذار در استان حضور پیدا کرد و مذاکراتی شد که فعلا به نتیجه نرسیده است.

منبع روزنامه همشهری